

בכל מערבין פרק שלישי עירובין

לו.

עין משפט
גזר מצוה

א [מיי פ"ז מהל' שנת
הל' ה טור א"ח סי' שאלן:
ע"ב ב ג מ"י פ"ז מהל'
עירובין הלכה טו
טו"ש א"ח סי' שאלן ספק
א וסי' פ"ז ספק ו'
פ ד ה ו מ"י שם הלכה
טו טור שו"ע א"ח סי'
שפ"ו ספק ט':

רבינו חננאל (המשך)

ומתני דביה. ופשוטה
היא. רבא אחי בשלמא
התם העמד טמא על
חוקתו ואימור לא טבל.
שלא תתברר טבילתו
כהונן. אבל הכא מאי
אית לך למימר העמד
גברא על חוקתו ואימור
לא עירב הרי עירב. מאי
איכא? [למימר] טמא
מקושת. לא אתי שטא
דחי ודאי. מקוה נמי אם
תאמר העמד מקוה על
חוקתו ואימור לא חסר,
איכא למימר הכי במקום
[שלא נמדדה] [שנמדדה].
אלא במקום [שנמדדה]
[שלא נמדדה] ונמצאת
חסירה היכי יכלת למימר
הכי. לפיכך קתני טמא.
ח"ו כיצד א"ר יוסי ספק
עירב כשר. עירב
בתרומה ספק נטמא
ספק לא נטמא וכן
בפירות ספק נדמעו וספק
לא נדמעו. אבל עירב
בתרומה ספק נטמא
מבעוד יום ספק
משחשיכה ניטמא, וכן
בפירות ספק מבעוד יום
כ"ו, א"ר זה ספק עירוב
כשר. היו לפניו שתי
כברות אחת נטמא ואחת
עירובי. ואמ"ר עירובי
בטהורה כל מקום שהיא,
אויסא יוסי ב"ר מאיר בין
לד' יוסא אינו עירוב
בעינן סעודה הראויה
מבעוד יום וליכא. בעא
מיניה [רבא] מרב נחמן,
כבר זה היום חול ולמחר
קודש וא' עירובי בהן
מיהו. ופיש ליה קנה
עירוב מאי ט"ו' בתר
יומיה שרינן ליה. פ"י
הולכין אח"י על העירוב
[היום] קדש ולמחר חול
לא קנה עירובי. מאי
טעמא בעת שעירב קודש
היתה. ואמרינן מאי
טעמא כל חדא וחדא
בתר יומיה שרינן ליה.
היום חול ולמחר קודש
מספיקא שטא ישרא
למחר ותתקדש לא נחא
לה קודשה. היום קודש
ולמחר חול מספיקא לא
קפיקא קדושתא. תנן התם
לגין שהוא טבול יום
שמילתו מחבית של
מעשר טבל. פ"י שלא
הורס ממנו תרומת
מעשר. ואמר הרי זו
תרומת מעשר לכשתחשך
דבריו קיימין, ואם אמר
עירובי בה לא אמר כלום.
פ"י טבול יום פוסל את
התרומה והוה הלגין אצ"פ
שהוא טבול יום ופוסל
התרומה, כיון שבעת
העמד חול מן הטבל
הטבול לתרומת מעשר
לא הוזכר עליו שם
תרומה מעשיו אלא
לכשתחשך, כשתחשך
וערב השמש נטור הלגין
ותרומת מעשר שבו
טורה. א"ר אבא זאת
אומרת סוף היום, הוא
עירב שבת קונה עירוב.
דייק מדקתני אם אמר
עירובי בה לא אמר כלום
ש"מ טוף היום הוא
לפיכך לא אמר כלום,

הכא בשתי בתי עדים. דר' מאיר לית ליה אוקי תרי צדדי תרי
כו' אע"ג דכפרק שני דכמוצות (דף כ). אמרינן אוקי תרי
צדדי תרי ° אפילו דלאורייתא הכא שאני דהשתא ודאי טמאה היא:
אדרבה העמד מקוה על חוקתו. הוה מני לשנויי הרי חסר
לפינך דלאמר פר' קמא דנדה (דף כ):
אלא דלא מיירי הכא במקוה שנמדד
ונמצא חסר: **במקוה** שלא
נמדד. וא"ת והא רבי יוסי מטמא
אפילו טהרות א"ס נגע צהן דלענין
דאמרינן ליה זיל טבול אפילו ר"מ
מודה ° כדאמרינן גבי ספק טומאה
צדשות הרצים וא"כ אדרבה נימא
אוקי טהרות על חוקתן וי"ל דמספיקא
דרבנן כי הכא לא אמרינן זיל טבול
לרבי מאיר ופליגי אנצרא אי צעי
טבילה אצל טהרות מודה רבי יוסי
דלא מטמאין וכן איתא דמסכת
מקושת (פ"ג משנה ג) ° דקמתי ורבי
יוסי מטמא ° (ספק) לטמא טמא
לטמא אחרים טהור:

אבל עירב בתרומה ספק טמאה
ספק טהורה. גזון שהיו צ'
ליצרון לפניו אחד היה תרומה טמאה
ואחד היה תרומה טהורה ועירב
צדדי מן דליכא חוקה כלל:
ספק נדמעו. נראה כפ"ה בלשון
שני נדמעו טבל צדדי ולא
כסתם דימוע שזה"ס אצל לשון
ראשון שפירש נדמעו תרומה צדדי
ואתיא כסומכוס אין נראה דהא
קמתי דברייתא דמעבידן בתרומה
ודחק לומר דמיירי בתרומה לכהן:
מאי שוא. ולא תאמר והא רבא
גופיה קאמר בסמוך זאת
אומרת סוף היום קונה עירוב ואם
סוף היום קונה עירוב אמאי דרב
נחמן שפיר ואמאי קמיציעא ליה
מאי שגא ויש לומר דע"כ דרבא אית
ליה דתמלת היום קונה עירוב דהא
פסיק בריש צ"ה (דף ד): כרז דלאמר
ונלדה כנה אסורה צוה וטעמא דרב
משום כנה ומאן דאית ליה כנה
סדר תמלת היום קונה עירוב
כדמוכח בפירקין (דף נח): ורבא דלאמר
זאת אומרת סוף היום קונה עירוב
אליצא דברייתא קאמר וליה לא ס"ל:

דאי
עירובו עירוב מאי שוא א"ל ° לבי תיכול עליה בורא דמלח' היום חול ולמחר
קדש מספיקא לא נחתא ליה קדושה היום קדש ולמחר חול מספיקא לא פקעא
ליה קדושתיה מיניה ° תנן התם ° לגין טבול יום שמלאו מן החבית של
מעשר טבל ואמר הרי זה תרומת מעשר לכשתחשך דבריו קיימין ואם אמר
עירובי לי בזה ° לא אמר כלום אמר רבא זאת אומרת סוף היום קונה עירוב
דאי

ניטמא ספק משחשיכה דמכשר ר' יוסי משום חוקה קמייתא: פירות. ספק מבעוד יום נתקנו ספק משחשיכה נוקמיניה נמי אהוקה קמייתא
דטבל הוה וליפסול: נדמעו. חולין הוה מעיקרא מתוקנין ונפלה צהן תרומה ונדמעו והאי תנא סבר לה כסומכוס דלאמר (לעיל דף כ): אין מערבין
לישראל בתרומה הלך א"ס מצע"י נדמעו אע"ג דחיי לכהנים אין עירובו עירוב. ל"א נדמעו שנפל לתוכן טבול דלא חיי אפילו לכהן: עירובו לי
צטורה כל מקום שהיא. והניחום שתייהן יחד צדוק התחום. ובכרות של תרומה עסקינן דאי צדדין חולין טמאין מותרין הן דלאו כל אדם
אוכל חולין צטורה: דליכא טהרה: ודלית דשמה מצע"י נטמא: או דילמא אפילו ר' יוסי. לא מכשר במתני' אלא משום דאי טהרה היא היא
יער לה היכא היא ואיזו היא סעודה ומשום ספק טומאה לא מיפסל דלאמר אוקמא חוקתה: אצל בהא לא יעד. הי ניהו סעודות: צעינן
סעודה הראויה מצע"י וליכא. ואין עירובו כלום דאפילו חמר גמל לא הוי דבשלמא מתני' סעודה הראויה הואי והשתא הוא דאימיליד צה
ספק: ככר זו כו'. אמר על ככר אחת צע"ש היום היא חול ולמחר יהא קדש ועירב שלוחו צה: מהו. הואיל וצין השמשות ספק הוא חיישינן
דילמא קודם קניית עירוב חל עליה הקדש ואין מערבין צהקדש או לא אמרינן הכי: היום ספא קדש ולמחר ספא חול. על מעות שיש לי
צבית מהו מי אמרינן כי מטא צין השמשות נפק ליה מקדושתיה וקנה עירוב או לא: ומאי שגא. הא צין השמשות ספיקא הוא מאי שגא הכא
לקולא והכא לתומרא: לני סיבול עלה בורא דמילחא. לכשתמדוד כור של מלח על דבר זה ותמנהו לי אומר לך טעמו: היום חול ולמחר
קדש. וצין השמשות דקניית עירוב ספיקא הוא ומספיקא לא תפקיה ממילתיה קמייתא וכן סיפא: של מעשר. ראשון שהיה עדיין טבל
שלא הפריש היום ממנה תרומת מעשר והרי הוא צביתה צעדו טבל ואפילו לכהנים ולא חיי לעירוב ולגבי לגין טבול יום צעדו טבל לא
פסיל דטבול ויש מותר בנגיעה לחולין ולמעשר ואע"ג דפמיכה ציה תרומה שלא הורמה ואמר הרי זו צבלינן תרומת מעשר על הצבית
לכשתחשך ועירב שמשו שתהא כשרה לתרומה: וציינו קיימין. והתרומה טהורה: ואם אמר עירבו לי בזה לא אמר כלום. הואיל וכי
מטא צין השמשות אכתי טבל הוה: סוף היום. תמילת צין השמשות שהוא סוף היום של ע"ש: קונה עירוב. וסוף היום אכתי טבל הוא:

רבא אמר. גבי נגע צדדי נמי אפילו יש שני כיתי עדים חלוקות אחת
אומרת קודם שנגע צו מת ואחת אומרת עכשיו מת הוה נמי ר"מ
מטהר ואפילו הכי לא תיקשי: **הספ** פרי חוקי. ניהו לטהר ומשום
הכי אזלינן לקולא דאוקי תרי צדדי תרי והעמד מת על חוקתו
ראשונה כל הלילה ומי הוה ועוד
העמד נוגע על חוקתו ראשונה
וטפור היה: **הכא**. במתניתין חל
חוקה הוא דליכא למימר העמד
תרומה על חוקתה הלכך חל חוקה
לא מרעיש ספדי משום דאזלינן
לתומרא: קשיא דר' יוסי. דברייתא
דקמתי צספק טבל וצספק לא טבל
וצטומאה דרבנן אכל אולתין כו' ורבי
יוסי מטמא ומתני' קמתי ספק עירוב
כשר ואפילו תמוזין דרבנן תיקשי:
הואיל ויש לה עיקר מן הסורה. דיש
טומאה מן התורה ויש להמיר צספק
טבילתה להכי אחרור רבנן אף צספק
טבילת טומאה דרבנן דלא לימי
לזולתי צספק טבילת טומאה
דאורייתא: **שגא** נמי דאורייתא היא.
אחמוזין פריך למימר דתמוזין
דאורייתא וכו' עקיבא צמס' סוטה °
(דף ז): ומשני קסבר רבי יוסי
המוזין דרבנן. ומשום דלא לימו
לזולתי צספק טבילת טומאה שגא
ליכא למיגור דלא דמו מלאכות
לתמוזין אצל טומאות דמו להדדי:
ידידי. מחמיר אפילו צספק דרבנן
ומתניתין דרביה אצטולמוס היא:
העמד טמא על חוקתו. כוליה חוקה
לתומרא איכא לקולא ליכא אצל
מתני' איכא חוקה לקולא ולתומרא
העמד אדם על חוקת תמוז צינו
(א) ואמר לא עירב העמד תרומה על
חוקתה ועירב וצדדינן לקולא אזלינן:
שלא נמדדה. מתמילתה ולא עמדה
צחוקת כשרות: **עירב** בתרומה.
טהרה ונטמאת משחשיכה שס: ספק
מבעוד יום נטמא ספק משחשיכה
נטמא. אמרינן אוקמייה צין השמשות
אחוקה קמייתא וטהרה הואי
והשתא משחשיכה הוא דאיטמי: וכן
בפירות. של טבל: ספק מבעוד יום
משחשיכה נפקנו. ולא קנה עירוב
דמתן צמתני' [לא]. אצל לא נטבול. ולקמן
פריך צהאי מה חוקת כשרות איכא
דמכשר רבי יוסי דהא איכא למימר
העמד טבל על חוקתו: ספק טמאה
ספק טהרה. דקודם שהשחשיכה שס
נולד לה ספק ולא היה שם חוקת
הכשר עירוב מעולם: מאי שגא
טהרה. דרישא ספק מבעוד יום

גבי קסבר ר"י תחזינן
הרבנן. עיין גבהא אש"י
ספ"ק דעירובין:
תוב' ר"ה הא. אפי'
בדאורייתא. ק"ל הס'
אמרינן קן לענין ממונ'
דמדאורייתא צמנת מרי
ומרי אוקי אחוקה אצל
צלסורי הא אמרינן היי'
ומרי ספיקא דרבנן אית'
דרבנן התמירו דלא לול
עיר צמר חוקה. וסי'
כמותות דף טו: צמוס' ע"ג
הכא צמיתיה דרבנן גס
צמרי ומרי אוקמי אחוקה
דבהיסתו סמונול דשס
ומירלו דמ"מ תמוזין
דאורייתא. ודביהא האוק'
דאפי' צדאורייתא ספיק'
אחוקה צ"ע גס הא מרא'
דשעמפא הכא רבה ומי'
דס"ל צינמות דף לא. ורי'
ומרי ספק דאורייתא
דמדאורייתא לא אמרינן
אוקי אחוקה וצ"ע:
ד"ה במקוה וכו'
דבאמרינן גבי ספק
שומא ברה"ה. עי' ע"ז
דף לו ע"ג: בא"ה דקתני
וה"ה סמכא וספיק'
ליטמא סמא לטמא שפיק'
צ"ע אומר לו דבר שהוא
צחוקת טומאה לעולם הוא
מחוקתו עד שידע שהוא
טהור אצל ספק לטמא
ולטמא טהור כצ"ל:

מוסף רש"י
לכי תיכול עליה חורא
דמלחא. כגזימותא אהרי
ליה כשתמדוד לו כור של
מלח אומר לך טעמו לא
דבר [ובע"ז וכו' חזון
י"ב וק"ב]. לישנא אחרינא
לכשתמלל עליה כור של
מלח לא מולד להשמוע וז'
לו (שבת ד.)

רבינו חננאל

ופריך רבא פירוק אחר.
התם תרי חוקי לקולא,
חדא העמד חול על חוקתו
ואימור לא היה מת ארתה
שעה שנגע בו. שניה
העמד חול על חוקתו
ואימור לא נטמא. °
[וחכא] אמרינן ספיקו
טמא. דאדרבה העמד
גברא על חוקתו ואימור
לא ביטוריה
הראויה. קשיא דר' יוסי
אדרי יוסי. הכא במתני'
קתני ספק עירב [כשר]
והתם בבבביתא קתני ספק
טמאה [כשר] [טמא].
ורקנינן שאני טמאה
דאפילו טמאה קלה היא
לה עיקר מן התורה, לפיכך א"ר יוסי אפילו ספיקא טמא. אבל בעירוב תחומין דרבנן ניהו. אי [בעית] תימא הא ידידה
דקונה עירוב, והנה סוף היום טבל טבול לתרומת מעשר היה ואין מערבין בטבל